

У оно мало политичких порука које су представници нове владе емитовали непосредно пре и након њеног формирања постоје два обавезна, готово ритуална сегмента – заклињање како „никада нећемо признати независност Косова и Метохије“ и обећање како ће нова влада „наставити европски пут Србије“. С тим што је прва порука намењена више домаћој, а ова друга међународној, превасходно западној јавности. Како је о Косову било речи у претходном тексту (узгред, занимљиво би било истражити како смо то, корак по корак, од „борбе за очување територијалног интегритета“ стигли до овог данашњег, млаког „нећемо признати независност“), ваљало би се мало позабавити овом другом, (про)европском мантром.

Дилема је, заправо, веома слична оној која постоји и у вези владине „косовске платформе“ и подлеже истим питањима и сумњама које су се већ јављале поводом Тадићеве политике „и Косово и ЕУ“. Дакле, да ли и они – после свега – и даље верују у политику „двоструког колосека“, да ли се надају да ће они ту политику спроводити боље и успешније од претходника и шта ће учинити у тренутку када се испостави да је та њихова вера била погрешна, а нада илузорна? Мислим да је одговор на прва два питања – да, верују и надају се – а одговор на последње у овом тренутку не зна нико, укључујући и оне који ће ту одлуку морати да донесу.

Додуше, постоји још једна могућност, од које помало зазиру београдски спољнополитички посетиоци, а којој се потајно надају коментатори и Мохиканци по појединим патриотским форумима – да је, наиме, све ово био само фол и да нова власт, заправо, нема никакве озбиљне намере да настави европским путем, него само замајавају своје западне саговорнике док не учврсте позиције, а после ће већ да виде шта ће и како ће. Но, иако осведочени „прагматизам“ (читај, идејна конфузија и непринципијелност) устоличене гарнитуре, као и неки потези који се повлаче или најављују, оставља простора и за таква тумачења, страхове и наде, рекао бих да је ентузијазам нових власти углавном искрен – што не значи да он у међувремену неће еволуирати и смекшати под притиском реалности и спољних притисака. (Уосталом, чак је и претходна, тврдо ЕУ-форична влада, под теретом кризе и уцена, пред крај помало спласнула у свом евроентузијазму.)

Такође, није искључено да ће се у неком тренутку (и) по том питању појавити несугласице и пукотине унутар тријумвирата Дачић-Вучић-Динкић. Ипак, као што рекох, вербални евроентузијазам нових власти је за сада примеран, па чак и помало дегутантан – нарочито ако се има на уму расположење већине СПС-ових и СНС-ових гласача. А симболички врхунац тог ентузијазма била је доминантна и централна улога европског комесара Штефана Филеа и „Оде радости“ на церемонији инаугурације Томислава Николића. Недостајало је само велико финале у ком читав окупљени српски политички естаблишмент устаје и пева – „друже Филе ми ти се кунемо, да са ЕУ пута не скренемо“. Наравно, било је и много других гестова и дословно море изјава у том духу и од Николића, и од Вучића и од Дачића (мада код овог последњег ипак са нешто више ограда и задршке), тако да су понекад само слика и потпис оно што чини разлику спрам некадашњих Тадићевих или Јовановићевих наступа. Иако се не може са сигурношћу тврдити да су западне политичко-безбедносне агентуре у последњих годину-две активно радиле на Тадићевом рушењу, готово да нема сумње да се на тој страни, у најмању руку, дошло до закључка да је концентрисао превише моћи и постао мање поуздан, те да би требало пружити шансу новим, у међувремену „припитомљеним“ играчима.

Разуме се, без обира на претходне контакте, јавне заклетве и нејавна обећања, и ти „нови“ увек представљају непознаницу и увек је могуће да се поткраде понека „грешка“ – као што се, изгледа, са њихове тачке гледишта, догодило са Милорадом Додиком, или Вуком Јеремићем – али, на крају, повремени изузеци само потврђују основно правило. А то је да се у земљама каква је данашња Србија без „благослова“ Империје на власт не долази, нити одлази. У ствари, као да свака постпетооктобарска гарнитура (а могло би се то, у извесној мери, протегнути и на ону пре 5. октобра) пролази исти пут и понавља сличне грешке. И свако има свог „филеа“, односно привилегованог и „доброг“ ЕУ чиновника, задуженог за нас, и лично нам, наводно, благонаклоног, са којим се успоставља „специјални однос“ и на тој релативно доброј личној комуникацији базира нада како би и однос Запада према нама могао бити промењен и побољшан. За Коштуницу је тај „филе“ био данас помало већ неправедно заборављени Хавијер Солана који га је често преводио жедног преко воде, нарочито по питању државне заједнице и односа са Црном Гором. А за Бориса Тадића, мада је он имао више него добре односе са скоро свима у Бриселу, ипак „Кети“ (Ештон). И свако је – уз све важне међусобне личне и политичке разлике – понешто дао, попустио, уступио или п(р)одао, а да држава од тога није имала никакве користи (напротив!), него су само они добијали краћи или дужи предах до нових уцена и притисака.

А да ће се ти притисци и уцене наставити не треба имати никакве сумње. И по питању Косова и по по питању Војводине и мањинских права и економске политике и Народне банке и ко зна чега све још. Ако је тако било када је у Београду владао ДС и Борис Тадић, сигурно неће бити другачије под Николићем, Вучићем и Дачићем. Зато, ма колико да је времена улудо потрошено, треба имати на уму да никада није касно да се скрене са

пута у провалију. Па ма какви и ма колико „себични“, „непринципијелни“ и властодржачки били мотиви за то скретање.

Овде су се многи бавили – а неки богме и окористили – причом и потрагом за „српским Путином“, што је и разумљиво као израз националне, државне и друштвене кризе у којој се, пропорционално тешкоћама, рађају еуфорична очекивања и појављују вапаји за спасиоцем. Али можда би ипак било примереније и реалности ближе да, уместо јалове чежње за „српским Путином“ и уместо јаловог заклињања да са „ЕУ пута не скрећемо“, мало погледамо шта се збива у земљама сличним нашој (попут Грчке) и, на пример, послушамо оно о чему говори чешки евроскептички председник Вацлав Клаус. И то би нам, за почетак и за промену, било више него довољно.